

Na podstawie § 2 ust. 2 i 6 decyzji nr 2/2020 Przewodniczącego Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie powołania zespołu odpowiedzialnego za prowadzenie bazy orzecznictwa Polskiej Komisji Akredytacyjnej Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu odwoławczego, formułuje stanowisko jak poniżej:

§ 1

Sześciu miesiącom praktyk zawodowych, o których mowa w art. 67 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 85 z późn. zm.), odpowiada 720 godzin zegarowych, natomiast trzem miesiącom praktyk zawodowych, o których mowa w art. 67 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 85 z późn. zm.), odpowiada 360 godzin zegarowych.

§ 2

Stanowisko interpretacyjne podlega ogłoszeniu z dniem sformułowania.

Uzasadnienie

I. Normatywne określenie wymiaru praktyk zawodowych ujęte jest w przepisach prawa powszechnie obowiązującego w sposób niejednolity. Normę generalną wyprowadzić należy niewątpliwie z przepisu art. 67 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 85 z późn. zm.), w myśl którego program studiów o profilu praktycznym przewiduje praktyki zawodowe w wymiarze co najmniej:

- 1) 6 miesięcy – w przypadku studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich;
- 2) 3 miesięcy – w przypadku studiów drugiego stopnia.

Powołanego przepisu nie stosuje się do programów studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce, tj. zawodu: 1) lekarza, 2) lekarza dentystry, 3) farmaceuty, 4) pielęgniarki, 5) położnej, 6) diagnosty laboratoryjnego, 7) fizjoterapeuty, 8) ratownika medycznego, 9) lekarza weterynarii, 10) architekta, 11) nauczyciela.

Ustawodawca posłużył się w powołanym art. 67 ust. 5 pojęciem „miesiąc”, nie definiując go. Także w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r., poz. 1861 ze zm.) pojęcie to nie zostało zdefiniowane, a postanowienia dotyczące wymiaru praktyk zawodowych nie znalazły rozwinięcia. Z przepisu § 3 ust. 1 pkt 8 wspomnianego rozporządzenia wynika jedynie, że wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach tych praktyk, określa program studiów. Poza tym, opierając się na omawianym rozporządzeniu, normę dotyczącą praktyk zawodowych można wyprowadzić tylko z przepisów § 9 ust. 2 pkt 7 (do wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów dołącza się kopie porozumień z pracodawcami albo deklaracji pracodawców w sprawie przyjęcia określonej liczby studentów na praktyki) oraz § 17 ust. 1 pkt 4 (karty okresowych osiągnięć studenta zawierają nazwy zajęć, w tym praktyk, w semestrze lub roku).

Należy podkreślić, że przepisy prawa powszechnie obowiązującego nie odwołują się wyłącznie do pojęcia miesiąca, gdy określają wymiar praktyk zawodowych. Innymi terminami posłużono się w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 18 lipca 2019 r. w sprawie

standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu architekta (Dz.U. z 2019 r., poz. 1359). W myśl postanowień załącznika nr 1 do tego rozporządzenia (Standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu architekta), mającego zastosowanie do kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu architekta, które prowadzone jest na kierunku architektura na poziomie studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich (część: Studia pierwszego stopnia, część I. Sposób organizacji kształcenia, część 3. Minimalna liczba godzin zajęć i punktów ECTS (tabela), kolumna: Grupy zajęć, w ramach których osiąga się szczegółowe efekty uczenia się, wiersz D. Praktyki zawodowe), dla praktyk zawodowych nie określono wymaganej liczby godzin (jest to jedyny taki przypadek w tej tabeli), poprzestając na wskazaniu 40 pkt ECTS. Ponadto, według przepisów części 4. Praktyki zawodowe, czas trwania zajęć o nazwie „praktyki warsztatowe, w tym plener rysunkowy, praktyka inwentaryzacyjna – architektoniczna i praktyka urbanistyczna” określono na 5 tygodni przy liczbie punktów ECTS wynoszącej 10, a czas trwania zajęć „praktyka zawodowa – architektoniczna” – na 1 semestr przy liczbie punktów ECTS wynoszącej 30. Analogiczne regulacje wymiaru praktyk zawodowych ujęte zostały w dalszej części powołanego rozporządzenia. Przyjmując, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, że 1 pkt ECTS odpowiada nie mniej niż 25 godzinom nakładu pracy studenta, oznaczałoby to, że ekwiwalentem 5 tygodni praktyki warsztatowej jest 250 godzin pracy studenta, co w świetle przepisów (zob. dalej) ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1040 ze zm.) odpowiadałoby 6,25 tygodnia pracy, a nie 5 tygodniom. W przypadku zajęć „praktyka zawodowa – architektoniczna” analogiczny rachunek daje 750 godzin nakładu pracy studenta i 18,75 tygodnia (około 4,5 miesiąca), jako ekwiwalent 1 semestru.

Z kolei rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza weterynarii (Dz.U. z 2019, poz. 1364) przewiduje, że wymiar praktyk zawodowych wynosi 560 godzin, co – jeśli przyjmiemy, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, że 1 pkt ECTS odpowiada 25–30 godzinom pracy studenta – powinno odpowiadać 22,4 albo 18,66 pkt ECTS. Jednak w tej samej kolumnie przypisano do tych zajęć tylko 15 pkt ECTS, co oznacza, że każdy punkt ECTS odpowiada 37,33 godziny pracy studenta (załącznik nr 1 – Standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza weterynarii, część 3. Minimalna liczba godzin zajęć zorganizowanych i punktów ECTS, wiersz E. Praktyki zawodowe).

Jak wynika z cytowanych przepisów, organy legislacyjne traktują kwestię określenia wymiaru praktyk zawodowych na zasadzie ekskluzywnej, nie odnosząc jej do jednolitego kręgu desygnatów.

II. Jeżeli student odbywający praktykę zawodową pozostawałby w stosunku zatrudnienia, wówczas do określenia wymiaru obowiązków pracowniczych studenta miałyby zastosowanie wprost przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1040 ze zm.). Jednak nawet w takim wypadku ustalenie desygnatów pojęcia „miesiąc”, o którym mowa w art. 67 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, napotykałoby poważne trudności. Byłoby tak, ponieważ Kodeks pracy posługuje się pojęciem „miesiąc” aż 107 razy (według stanu prawnego na 8 maja 2020 r.), jednak nie przytacza definicji tego terminu. Incydentalnie posługuje się również pojęciem „miesiąc kalendarzowy” (np. w art. 94⁶ pkt 2: „W przypadku rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy pracodawca wraz ze świadectwem pracy wydaje pracownikowi w postaci papierowej lub elektronicznej informację o możliwości odbioru przez pracownika dokumentacji pracowniczej do końca

miesiąca kalendarzowego następującego po upływie okresu przechowywania dokumentacji pracowniczej, o którym mowa w art. 94 pkt 9b lub w art. 94⁵ § 2”), którego także nie definiuje. Inaczej ustawodawca postąpił wobec innych określeń czasu pracy użytych w Kodeksie pracy, te bowiem zdefiniował w art. 128 § 3, w myśl którego do celów rozliczania czasu pracy pracownika:

- 1) przez dobę – należy rozumieć 24 kolejne godziny, poczynając od godziny, w której pracownik rozpoczyna pracę zgodnie z obowiązującym go rozkładem czasu pracy;
- 2) przez tydzień – należy rozumieć 7 kolejnych dni kalendarzowych, poczynając od pierwszego dnia okresu rozliczeniowego.

Konstrukcje normatywne odnoszące się do ustalania czasu pracy z uwzględnieniem kategorii „miesiąc” pozwalają natomiast na bardzo dużą rozbieżność w wyznaczaniu desygnatów tego pojęcia. Ponieważ pojęcie „miesiąc” nie zostało w Kodeksie pracy zdefiniowane, na tle poszczególnych przepisów prawa pracy jest interpretowane bardzo różnie. Prowadzi to do sytuacji, w której za „miesiąc” można uznać okres od 28 do nawet 61 dni (Krzysztof Stefański „Pojęcie miesiąca w kodeksie pracy w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego”, Praca i Zabezpieczenie Społeczne 2016, nr 2, str. 32–35).

III. Powyższe argumenty prowadzą do wniosku, że dla ustalenia desygnatów pojęcia „miesiąc”, o którym mowa w art. 67 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przepisy Kodeksu pracy takie jak art. 130, określający zasady ustalania wymiaru czasu pracy (§ 1. Obowiązujący pracownika wymiar czasu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym, ustalany zgodnie z art. 129 § 1, oblicza się: 1) mnożąc 40 godzin przez liczbę tygodni przypadających w okresie rozliczeniowym, a następnie 2) dodając do otrzymanej liczby godzin iloczyn 8 godzin i liczby dni pozostałych do końca okresu rozliczeniowego, przypadających od poniedziałku do piątku), czy też art. 131 § 1, określający przeciętny tygodniowy czas pracy (tygodniowy czas pracy łącznie z godzinami nadliczbowymi nie może przekraczać przeciętnie 48 godzin w przyjętym okresie rozliczeniowym), mogą być stosowane jedynie posiłkowo.

Aby ustalić desygnaty pojęcia „miesiąc”, o którym mowa w art. 67 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, możliwe jest zatem i konieczne odwołanie się do niezorganizowanych źródeł prawa z obszaru szkolnictwa wyższego, m.in. do zwyczaju (innymi słowy – uzusu albo dobrych praktyk). Oparty na bardzo długiej tradycji uzus polega zaś w tym wypadku na przyjmowaniu za podstawową jednostkę rozliczenia czasu zajęć (praktyki zawodowe są zajęciami) tzw. godziny lekcyjnej, której wymiar określa się na 45 minut. Ponieważ zgodnie z tym samym uzusem za ekwiwalent miesiąca praktyk zawodowych przyjmowane są 4 tygodnie, to odwołując się posiłkowo do ww. norm Kodeksu pracy, które jako odpowiednik tygodnia pracy wskazują 40 godzin pracy (godzin „zegarowych” = 60 minut), można założyć, że równowartością 960 godzin lekcyjnych (6 miesięcy x 4 tygodnie x 40 godzin x 45 minut = 43 200 minut) jest 720 godzin zegarowych, co odpowiada 30 godzinom zegarowym przypadającym na jeden tydzień realizacji praktyk zawodowych. W przypadku studiów drugiego stopnia analogiczne obliczenia dają wynik niższy o połowę.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Krzysztof Diks